

Informace k novele daňového řádu s účinností od 1. 7. 2017

Dne 16. 6. 2017 byl zveřejněn ve Sbírce zákonů zákon č. 170/2017, kterým se mění některé zákony v oblasti daní (dále též „novele DŘ“). V části šesté tohoto zákona dochází ke změnám zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „DŘ“).

V této souvislosti upozorňujeme, že v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů, nastává účinnost této novely DŘ **patnáctým dnem po jejím vyhlášení ve Sbírce zákonů, tedy 1. 7. 2017.**

Účelem této informace je poskytnutí základního přehledu o vybraných změnách v oblasti správy daní, které novela DŘ obsahuje.

Podle čl. XI bodu 1. k novele DŘ přitom platí, že řízení nebo jiné postupy při správě daní, které byly zahájeny přede dnem nabytí účinnosti novely DŘ, se dokončí podle zákona č. 280/2009 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti novely DŘ.

1. Omezení daňové mlčenlivosti správců daně v souvislosti se zveřejňováním informací o veřejných podporách a o podporách malého rozsahu - § 52 odst. 6 a § 53 odst. 1 písm. b) DŘ

Dochází k prolomení povinnosti mlčenlivosti správců daně jak v případech, kdy údaje získané při správě daní zveřejňuje při plnění informační povinnosti přímo správce daně v pozici poskytovatele veřejné podpory nebo podpory malého rozsahu (např. v souvislosti s promíjením daní a jejich příslušenství), tak v případech, kdy správce daně tyto údaje sděluje jinému poskytovateli veřejné podpory, či podpory malého rozsahu, který má povinnost je následně sám zveřejnit.

Současně je při plnění informační povinnosti ve věci veřejné podpory nebo podpory malého rozsahu poskytované správcem daně nově prolomena povinnost mlčenlivosti správce daně ve vztahu ke všem koordinačním orgánům veřejné podpory, tedy nejen vůči Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, jako tomu bylo doposud.

2. Změna v právní úpravě tzv. nekvalifikovaných forem podání - § 56 odst. 1 písm. c) a § 71 odst. 3 DŘ

Možnost činit podání prostřednictvím „jiných technických prostředků“ (tedy např. faxem, telefonicky apod.) je podle § 56 odst. 1 písm. c) DŘ podmíněna tím, že správce daně na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup vymezí podání, ve vztahu k nimž bude tuto formu podání akceptovat a současně stanoví, které „jiné technické prostředky“ lze za tímto účelem využít.

3. Tzv. formulářová podání činěná prostřednictvím datové zprávy s využitím dálkového přístupu - § 72 DŘ

Jsou-li tzv. formulářová podání (tedy přihláška k registraci, oznámení o změně registračních údajů, řádné daňové tvrzení nebo dodatečné daňové tvrzení) činěná prostřednictvím datové zprávy s využitím dálkového přístupu, přijímají se taková podání na technickém zařízení správce daně (v rámci Finanční správy České republiky tj. za použití webové aplikace „[Elektronická podání pro finanční správu](#)“ – tzv. EPO) nebo prostřednictvím datové schránky správce daně. Přitom se musí jednat o datovou zprávu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně.

4. Modifikace posečkání na žádost daňového subjektu - § 156 odst. 6 DŘ

Dle § 156 odst. 6 DŘ může správce daně na žádost daňového subjektu změnit stanovenou dobu posečkání nebo změnit anebo doplnit další podmínky, na které je posečkání vázáno; při tom není vázán návrhem daňového subjektu.

V důvodové zprávě k novele DŘ je k tomuto tématu uvedeno následující: „V souvislosti s institutem posečkání se navrhuje reagovat na skutečnost, že stávající úprava § 156 daňového řádu explicitně nepředpokládá možnost, aby správce daně následně změnil parametry vydaného rozhodnutí o posečkání v podobě změny stanovené doby posečkání, popř. jiných podmínek, na které je posečkání vázáno. Za stávajícího stavu nemá správce daně adekvátní možnost reagovat na vyvíjející se situaci daňového subjektu, v jehož zájmu může změna podmínek posečkání být. Jedná se zejména o případy daňových subjektů, u nichž je s ohledem na vývoj jejich finanční situace vhodné modifikovat dobu posečkání, stanovit odlišný splátkový kalendář apod. Jde tedy zejména o odůvodněné případy, kdy zájem na dlouhodobějším zachování ekonomické činnosti daňového subjektu převažuje nad zájmem na okamžité úhradě nedoplatku. V těchto situacích nemá správce daně v současnosti nástroj, kterým by jednoduše vyšel daňovému subjektu vstříc, resp. stávající řešení situace je pro obě strany značně zatěžující a nevhodné (daňový subjekt je fakticky nucen porušit podmínky posečkání, čímž dojde k pozbytí účinnosti rozhodnutí o posečkání ex lege; následně je daňový subjekt nucen znovu žádat o další povolení posečkání, ačkoli by bylo možné věc řešit pouze úpravou doby posečkání či jiných jeho parametrů).“

5. Vyloučení vzniku úroku z posečkané částky - § 157 odst. 6 DŘ

Dle § 157 odst. 6 DŘ úrok z posečkané částky nevzniká po dobu, kdy daňovému subjektu nevzniká povinnost uhradit úrok z prodlení z jiného důvodu, než je povolení posečkání.

V důvodové zprávě k novele DŘ je k tomuto tématu uvedeno následující: „Nově by tak mělo být řešeno především vyloučení vzniku úroku z posečkané částky v případě smrti daňového subjektu, kdy podle § 253 odst. 2 daňového řádu ode dne smrti zůstavitele do dne skončení řízení o pozůstalosti nevzniká úrok z prodlení u nedoplatku vzniklého v důsledku porušení daňové povinnosti zůstavitele. Navrhovaná úprava vyloučí vznik úroku z posečkané částky i v případě penále u odvodů za porušení rozpočtové kázně.“ Stávající úprava § 157 odst. 6 DŘ eliminující vznik úroku z posečkané částky pouze v návaznosti na ustanovení § 253 odst. 3 DŘ, podle něhož nevzniká úrok z prodlení u nedoplatků na příslušenství daně a na peněžitém plnění placeném v rámci dělené správy, je konzumována novou obecnější formulací.

6. Úkony přerušující běh lhůty pro placení daně - § 160 odst. 3 písm. c) DŘ

Dle § 160 odst. 3 písm. c) DŘ je úkonem přerušujícím běh lhůty pro placení daně oznámení rozhodnutí o posečkání a nově také rozhodnutí, kterým se mění stanovená doba posečkání. Navržená změna má za cíl, aby i rozhodnutí, kterým se mění stanovená doba posečkání v souladu s novým § 156 odst. 6 DŘ, přerušovalo běh lhůty pro placení daně. Pokud by tato úprava v DŘ absentovala, přerušování lhůty by v případě úpravy doby posečkání nebylo na základě stávající právní úpravy možné, což by vedlo k negativnímu důsledku, že i přes povolení změny doby posečkání daňovému subjektu by byla lhůta pro placení daně přerušena pouze na základě původního rozhodnutí o posečkání.

Přechodné ustanovení: Běh lhůty pro placení daně, která započala podle dosavadních právních předpisů a neskončila do dne nabytí účinnosti novely DŘ, se ode dne nabytí účinnosti novely DŘ posuzuje podle § 160 zákona č. 280/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti novely DŘ.

7. Definice dne platby daně placené platební/kreditní kartou - § 56 odst. 1 písm. f) a § 166 odst. 1 písm. c) DŘ

Do § 166 odst. 1 DŘ je nově vloženo písm. c), podle něhož u platby prováděné bezhotovostním převodem, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím platební karty nebo obdobného platebního prostředku, je dnem platby den, kdy ten, kdo daň platí, předal platební příkaz správci daně.

V důvodové zprávě k novele DŘ je k tomuto tématu uvedeno následující: „*Platbou prostřednictvím platební karty je nutné rozumět bezhotovostní převod peněžních prostředků, k němuž dává příkaz plátce (osoba hradící daň) prostřednictvím příjemce (správce daně). V praxi tak půjde zejména o platby debetní nebo kreditní kartou prostřednictvím terminálu, kterým bude vybaven příslušný správce daně. Pro bezhotovostní převody obecně podle § 166 odst. 1 písm. a) daňového řádu platí, že u platby, která byla prováděna poskytovatelem platebních služeb nebo provozovatelem poštovních služeb, se za den platby považuje den, kdy byla platba připsána na účet správce daně.*“

Je však třeba upozornit, že umožnění platit daň platební kartou je vázáno dle § 56 odst. 1 písm. f) DŘ na to, že správce daně zveřejní druhy daní, které lze platit bezhotovostním převodem, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím platební karty nebo obdobného platebního prostředku, a podmínky, které je při těchto platbách nutné dodržet. Do doby zveřejnění této informace daně platit kartou nelze.

8. Možnost prodat rychle se kazící věci i přes podaný návrh na jejich vyloučení z daňové exekuce

Dle nové právní úpravy § 179 odst. 2 DŘ nemusí správce daně čekat na výsledek řízení o návrhu na vyloučení majetku z daňové exekuce u věcí, které se rychle kazí, ale může tyto věci prodat, aby se tak zabránilo případným ztrátám na jejich hodnotě.

V důvodové zprávě k novele DŘ je k tomuto tématu uvedeno mimo jiné následující: „*Cílem návrhu je umožnit správci daně v naléhavých případech prodej majetku, který je předmětem návrhu na vyloučení z daňové exekuce, ještě před dokončením řízení ohledně tohoto návrhu. Navržená změna se vztahuje k majetku, u kterého by předpokládaná doba řízení ohledně návrhu na vyloučení mohla negativně ovlivnit ty jeho vlastnosti, které mají vliv na výši výtěžku ze zpeněžení, anebo které by mohly způsobit i jeho neprodejnost. [...]*“

Řízení o návrhu na vyloučení věci z daňové exekuce může trvat poměrně dlouho, pokud se nejedná o jednoznačný případ (nehledě na to, že návrh na vyloučení může mít i obstrukční charakter). Včasný prodej věcí, které se rychle kazí, představuje jak ochranu zájmů dlužníka, tak ochranu zájmů státu, neboť oba mají zájem na dosažení co nejvyššího výtěžku ze zpeněžení věcí, které jsou předmětem daňové exekuce. Za jistých okolností je včasný prodej rychle se kazící věci i ve prospěch osoby, která podala oprávněný návrh na vyloučení věci z daňové exekuce (typicky v případě složitých okolností, kdy o návrhu nelze rychle rozhodnout). Výtěžek ze zpeněžení věci může být této osobě později vydán jako bezdůvodné obohacení na straně státu (čímž současně dochází k minimalizaci způsobené škody).“

9. Rozšíření oznamovací povinnosti správce daně vůči živnostenským úřadům, rejstříkovým soudům a jiným orgánům veřejné moci - § 238 odst. 5 a 6 DŘ

Novelizované ustanovení § 238 DŘ přináší správci daně rozšíření oznamovací povinnosti vůči jiným orgánům veřejné moci. Pokud správce daně při své činnosti zjistí skutečnosti nasvědčující naplnění podmínek stanovených jinými právními předpisy pro zrušení právnické osoby, živnostenského oprávnění nebo pozastavení provozování živnosti nebo oprávnění, na jehož základě byl daňový subjekt registrován správcem daně, pak tyto skutečnosti oznámí příslušnému orgánu veřejné moci, zejména rejstříkovému soudu a živnostenskému úřadu. V případě, kdy je zrušení právnické osoby vázáno na návrh, pak jej správce daně podá příslušnému soudu. Tato povinnost již není vázána na skutečnost, že daňový subjekt nevykonává činnost nebo nepobírá příjmy podrobené dani déle než 4 roky, ale pouze na důvody stanovené příslušnými zvláštními právními předpisy.

10. Ukončením přezkumného jednání se nalézací řízení týkající se pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou, již automaticky nezastavuje - § 243 odst. 2 DŘ

Podle dosavadního znění § 243 odst. 2 DŘ se ukončením přezkumného jednání zastavovalo přímo ze zákona (*ex lege*) nalézací řízení týkající se pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou. Nově došlo k vypuštění tohoto textu, čímž je správci daně umožněno dokončit vyměřovací řízení (tj. vydat rozhodnutí) i po ukončení přezkumného řízení, či po schválení zprávy o přezkumu soudem.

11. Pořádková pokuta za hrubě urážlivé podání - § 247 odst. 3 DŘ

Nově lze v souladu s § 247 odst. 3 DŘ uložit pokutu do 50 000 Kč tomu, kdo učiní hrubě urážlivé podání. Úprava je inspirována obdobnou úpravou ve správním řádu při zachování stejné maximální výše pokuty.

12. Splatnost penále a promíjení penále - § 251 odst. 3 a § 259a odst. 3 DŘ

V rámci § 251 odst. 3 DŘ došlo k nahrazení pravidla, podle kterého je penále splatné ke stejnému dni jako doměřená daň, pravidlem, že penále je splatné do 30 dnů ode dne oznámení platebního výměru, nejdříve však ke stejnému dni jako stanovená daň, ze které se toto penále vypočte. Rozhodnutí, kterým se penále stanoví, je nově místo dodatečného platebního výměru označováno jako platební výměr. Nově je tedy umožněno stanovit penále případně samostatným platebním výměrem. I nadále však zůstává možnost ukládat penále společně s doměřenou daní s tím, že i splatnost penále a doměřené daně bude ve většině případů totožná.

S uvedenou změnou v označování rozhodnutí, kterým se stanovuje penále, souvisí změna § 259a odst. 3 DŘ, který nově váže běh lhůty 3 měsíců pro podání žádosti o prominutí penále na právní moc „platebního výměru“ namísto původně uváděného „dodatečného platebního výměru“.

13. Úrok z neoprávněného jednání správce daně v rámci dělené správy - § 254 odst. 1 DŘ

Dle § 254 odst. 1 DŘ nově platí, že úrok z neoprávněného jednání správce daně podle § 254 odst. 1 DŘ nevzniká v případě peněžitých plnění v rámci dělené správy.

14. Úrok z daňového odpočtu - § 254a odst. 1 a 2 DŘ

Dle § 254a odst. 1 DŘ nově platí, že daňovému subjektu náleží úrok z daňového odpočtu stanoveného správcem daně ode dne následujícího po uplynutí doby 4 měsíců od posledního dne lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení, ze kterého vyplývá, že daňovému subjektu má vzniknout daňový odpočet, nebo ode dne, kdy bylo toto tvrzení podáno, pokud bylo podáno po lhůtě stanovené pro jeho podání, do dne vrácení daňového odpočtu nebo jeho použití na úhradu nedoplatku, nejpozději však do uplynutí lhůty pro jeho vrácení.

Nově tedy zákon výslovně stanoví, že se úrok z daňového odpočtu uplatní nejen při postupu k odstranění pochybností, ale i v daňové kontrole; rovněž došlo ke zkrácení doby rozhodné pro uplatnění tohoto úroku z 5 měsíců na 4 měsíce. Byla modifikována také výše úroku z daňového odpočtu, který se nově stanoví ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 2 procentní body, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí (došlo tedy k jeho zvýšení).

Běh doby podle § 254a odst. 1 DŘ se staví a úrok nevzniká ode dne vydání:

- výzvy k odstranění vad podání, které je učiněno v rámci nalézacího řízení týkajícího se daňového odpočtu, do dne, kdy dojde k odstranění těchto vad, nebo kdy dojde k marnému uplynutí lhůty stanovené v této výzvě,
- výzvy k umožnění zahájení daňové kontroly do dne, kdy dojde k zahájení daňové kontroly,

- rozhodnutí, kterým správce daně stanoví lhůtu, ve které se může daňový subjekt vyjádřit k výsledku kontrolního zjištění a navrhnout jeho doplnění, do dne, kdy dojde ze strany daňového subjektu k požadovanému vyjádření, nebo kdy dojde k marnému uplynutí lhůty stanovené k vyjádření.

Přechodné ustanovení: U daňového odpočtu uplatněného v řádném daňovém tvrzení nebo dodatečném daňovém tvrzení, u kterého lhůta pro jeho podání uplynula přede dnem nabytí účinnosti novely DŘ, se uplatní úrok z daňového odpočtu podle § 254a zákona č. 280/2009 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti novely DŘ.

15. Stížnost v rámci daňové kontroly - § 261 odst. 4 DŘ

Z ust. § 261 odst. 4 DŘ byla odstraněna poslední věta, podle níž stížnost podaná v rámci daňové kontroly musela být vyřízena nejpozději do skončení daňové kontroly. V důsledku této změny i pro stížnosti podané při daňové kontrole platí obecná lhůta pro vyřízení stížnosti v délce 60 dnů ode dne jejího doručení správci daně příslušnému k jejímu vyřízení.

V důvodové zprávě k novele DŘ je k tomuto tématu uvedeno následující: „Očekávaným efektem, který navržená změna přinese, je jednak úbytek účelově podávaných stížností motivovaných snahou oddálit ukončení daňové kontroly, ale také garance dostatečného časového prostoru pro vyřízení stížností, popřípadě prošetření tohoto vyřízení nadřízeným orgánem, což přispěje ke zvýšení kvality procesu vyřizování stížností a s tím související ochrany práv osob zúčastněných na správě daní.“